

[Akceptuje](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

Naukowy styl życia

Nauka i biznes

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Informacje](#)

Nagrody PAN za najciekawsze badania w dziedzinie biologii

Wydział Nauk Biologicznych PAN przyznał za rok 2005 nagrodę indywidualną i zespołową.

Nagrodę indywidualną zdobyła prof. Elżbieta Pyza z Instytutu Zoologii UJ za cykl publikacji

poświęconych badaniom rytmiki dobowej. Jak wyjaśniła profesor, rytmy biologiczne, generowane przez wewnętrzny zegar biologiczny, występują u wszystkich organizmów. Dzięki nim możliwe jest utrzymywanie rytmu aktywności i odpoczynku oraz synchronizacja tych procesów z cyklicznymi zmianami zachodzącymi w środowisku, jak na przykład dobowe zmiany dnia i nocy. Jako obiekt doświadczalny w badaniach nad zegarem biologicznym prof. Pyza wykorzystuje muszki owocowe.

Nagrodę zespołową odebrały uczone z Instytutu Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN, prowadzące pod kierunkiem prof. Hanny Strzeleckiej-Gołaszewskiej badania nad białkami motorycznymi, czyli takimi białkami, które biorą udział w procesie przekształcania w organizmie energii chemicznej na energię mechaniczną niezbędną dla ruchu organizmów żywych. Badaczki starają się wytłumaczyć, dlaczego komórki człowieka poruszają się, a mięśnie kurczą. Badają w tym celu dwa białka motoryczne - miozynę i aktynę. Jak wyjaśniła prof. Strzelecka-Gołaszewska, kiedy włókna złożone z cząsteczek tych białek przesuwają się wzduż siebie, inicjowany jest proces skurczu mięśni oraz procesy ruchu i podziału komórek.

Wydział przyznał dodatkowo dwa wyróżnienia. Dr. Andrzeja Kaima z Instytutu Paleobiologii PAN wyróżniono za szczególnie ciekawe badania nad zmianami ewolucyjnymi w budowie muszli ślimaków z ery mezozoicznej (230-65 mln lat temu), kiedy żyły dinozaury. Z kolei prof. Magdalenę Ralską-Jasiewiczową z Instytutu Botaniki PAN doceniono za badania nad roślinnością w Polsce w okresie czwartorzędu (okres od ok. 1,8 mln lat temu do dziś), w epoce lodowcowej i polodowcowej.

Podczas uroczystości wręczenia nagród Wydziału o wynikach swoich badań opowiadali także biolodzy uhonorowani Nagrodami Prezesa Rady Ministrów, Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej oraz Komitetu Mikrobiologii PAN. Aż dwie z tych nagród za 2005 rok zdobyła prof. Zofia Kielan-Jaworowska z Instytutu Paleobiologii PAN, zaliczana do najsłynniejszych polskich paleontologów, organizatorka wielu wypraw badawczych na pustynię Gobi w Mongolii. Doceniono ją za badania nad ewolucją ssaków w epoce dinozaurów, czyli w mezozoiku.

Jak podkreśliła profesor, mezozoik zwany jest "ciemnymi latami historii ssaków". Przez pierwsze 160 milionów lat mezozoiku, czyli faktycznie przez dwie trzecie swojej historii, ssaki były bardzo małe - osiągały zazwyczaj wielkość myszy i prowadziły tylko nocny tryb życia, co było reakcją na ocieplenie się klimatu. Profesor przypomniała, że przodkami ssaków były gady zwane cynodontami, które pojawiły się w permie (280-230 mln lat temu).

[PAP - Nauka w Polsce, Joanna Poros](#)

Skomentuj na forum

<https://laboratoria.net/aktualnosci/3665.html>

13-04-2026

[Mity na temat epilepsji](#)

Atak epilepsji nie zawsze przebiega tak samo.

13-04-2026

[Marzec był drugim najcieplejszym miesiącem w Europie](#)

Wynika z danych naukowców unijnego programu obserwacji Ziemi Copernicus.

13-04-2026

[Sporadyczne picie dużych ilości alkoholu](#)

Może trzykrotnie zwiększać ryzyko uszkodzenia wątroby.

13-04-2026

[W nagłych przypadkach ChatGPT Health często uspokaja](#)

Zamiast zalecać szukanie pomocy.

13-04-2026

Dieta bogata w warzywa i owoce zmniejsza ryzyko demencji nawet u...

Sugerują badania opublikowane przez pismo „Neurology”.

13-04-2026

Nie kompromitujcie nas, czyli jak chronić dane biometryczne

Naukowiec przewiduje, czy w przyszłości uda się utrudnić kradzieże.

13-04-2026

Ruszyła Akademia Energii Jądrowej

Pilotażowy program edukacyjny Polskich Elektrowni Jądrowych.

13-04-2026

Neurolog w Światowym Dniu Choroby Parkinsona

Chorych będzie coraz więcej

Informacje dnia: [Mity na temat epilepsji](#) [Marzec był drugim najcieplejszym miesiącem w Europie](#) [Sporadyczne picie dużych ilości alkoholu](#) [W nagłych przypadkach ChatGPT Health często uspokaja](#) [Dieta bogata w warzywa i owoce zmniejsza ryzyko demencji nawet u seniorów](#) [Nie kompromitujcie nas, czyli jak chronić dane biometryczne](#) [Mity na temat epilepsji](#) [Marzec był drugim najcieplejszym miesiącem w Europie](#) [Sporadyczne picie dużych ilości alkoholu](#) [W nagłych przypadkach ChatGPT Health często uspokaja](#) [Dieta bogata w warzywa i owoce zmniejsza ryzyko demencji nawet u seniorów](#) [Nie kompromitujcie nas, czyli jak chronić dane biometryczne](#) [Mity na temat epilepsji](#) [Marzec był drugim najcieplejszym miesiącem w Europie](#) [Sporadyczne picie dużych ilości alkoholu](#) [W nagłych przypadkach ChatGPT Health często uspokaja](#) [Dieta bogata w warzywa i owoce zmniejsza ryzyko demencji nawet u seniorów](#) [Nie kompromitujcie nas, czyli jak chronić dane biometryczne](#)

Partnerzy